

[Kristen Amby.]

at Begrebet „Boligforening“ foreligger? Det synes jeg ikke, man kan overlade til Administrationen at afgøre. Jeg synes, at naar der dertil knyttes saa afgørende Retsvirkninger som de, der her er Tale om, og man udelukker andre fra at faa Del i disse Goder, er det rimeligt, at der i Loven gives klar Definition af, hvad en Boligforening vil sige.

Valdemar Sørensen: Saavel det ærede Medlem Hr. Kristen Amby som det ærede Medlem Hr. Schmidt har været inde paa en Omtale af det beklagelige i, at den industrielle Udvikling efterhaanden i stærkere og stærkere Grad har hobet Befolkningen sammen i de store Byer og dermed ogsaa skabt hele det moderne Boligproblem i disse Byer. Det er naturligvis en historisk Sandhed, at saadan er det gaaet til, men naar man ogsaa henviser til den Forskel, der er paa Bebyggelsesarten her i Fastlandets større Byer og i de angelsaksiske Byer, hvor man mere er indstillet paa Familiebebyggelsen, tror jeg, at der er et andet Forhold end Industrien selv, som ogsaa har medvirket dertil, nemlig det historiske Forhold, at de store Byers og Beboelsesforholdenes Udvikling her paa Fastlandet i høj Grad har været præget af, at disse Byer gennem Aarhundreder har været Fæstningsbyer, hvorimod de angelsaksiske Byer har været aabne Byer, der hurtigere og lettere spredte sig ud omkring til det omliggende Land og knyttede de enkelte Kommuner Boliginteresser nærmere og nærmere sammen. Det er hele den Udvikling, som vi er tilbage i her. I Virkeligheden er det et med det, vi taler om her, sideløbende Problem, hvordan man skal organisere Samarbejdet mellem de forskellige Kommuner, som nødvendigvis her i Omegnen af København maa arbejde sammen, hvis dette Problem overhovedet skal løses i et Omfang, saa man faar nogen Glæde af det.

Men saa er der ogsaa et andet Spørgsmaal i Familiebyggeriet, nemlig Spørgsmaalet, til hvilken Pris disse Huse skal bygges. Jeg er ingenlunde helt beroliget med Lovforslagets almindelige Udtryk, at Byggeriet skal foregaa for den ubemidlede Del af Befolkningen. Det har vist sig ved tidligere Byggelove og ved Byggeri overhovedet, at det er et meget elastisk Begreb. Man er ved dette Byggeri, ogsaa det offentligt understøttede Byggeri, kommet op i Huslejer, som ingenlunde kan betragtes som stemmende med, hvad den ubemidlede Del af Befolkningen kan betale. Jeg synes, at man maa nødvendigvis gøre sig en Fore-

stilling om, hvad et almindeligt Familiehus vil koste, naar det skal stemme overens i økonomisk Henseende med de Krav, man maa stille til det.

Jeg har her en Kalkulation over et almindeligt Familierækkehus paa 2 Værelser, 3 Kamre, Køkken, Terrasse, W. C. og Have, en lille Have ganske vist. Dette Hus kan i Omegnen af København paa en nogenlunde billig Grund opføres for en samlet Udgift til Grund og Byggeomkostninger paa 11 300 Kr.; det vil sige, at det med Finansiering og det hele vil komme til at staa brutto i en aarlig Boligafgift paa en 770 Kr. Og regner man her med den Skattelempelse og den Nedsættelse af Renteindtægten, som Lovforslaget byder, vil det sige, at et Hus som dette kan afleveres til Beboeren til en Pris af omkring 650 Kr. om Aaret. Det er den rigtige Pris. Hvad der kommer væsentligt ud over den Pris, har ikke — i hvert Fald ikke foreløbig — noget Ærinde i det Byggeprogram, man her forestiller sig.

Men dernæst vil jeg gøre opmærksom paa, at en af Forudsætningerne for at faa denne Pris frem er, at dette Parcelbyggeri organiseres ordentligt. De Erfaringer, man har paa dette Omraade, i Form af Parcelbyggeriets tidligere Skæbne, er meget sørgelige. Man behøver blot at tænke paa, hvordan det er gaaet mange af de Sammenlutninger, der startedes under saa store Forhaabninger. Hvad angaar selve Byggeriets Udseende og Kvalitet, de paagældende Bydeles Beliggenhed og byplanmæssige Udseende, kan man blot gaa ud til Omegnen af København — man vil dør se, hvilke skæve Resultater denne Udvikling har ført med sig. Man kan altsaa ikke lade dette Byggeri sejle sin egen Sø, lægge det i Hænderne paa de enkelte Mennesker, som faar Laan ifølge denne Lov. Dette Byggeri maa organiseres.

I denne Forbindelse henviser jeg igen til den Kalkulation over et Rækkehus, som jeg nævnte før. Den er naturligvis fremkommet gennem en Organisation, gennem et Boligselskab og ikke paa Grundlag af den enkelte Mands Opførelse af Huset; det hele er til en vis Grad standardiseret. Det er den Vej, vi maa ind paa, og det maa man tænke paa, hvis man overhovedet ønsker at faa noget alvorligt ud af Planen.

Den lige nævnte Pris paa et almindeligt Familiehus stemmer nøjagtigt med den Pris, man her i Storbyen maa forlange for de sociale Lejligheder i det almindelige Etagebyggeri. Jeg sagde, da jeg sidst havde Ordet, at heromkring ligger den Pris, den store